

Representantforslag 99 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen, Ulf Leirstein og Per Sandberg

Dokument 8:99 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen, Ulf Leirstein og Per Sandberg om en verdig voldsoffererstatning

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne har mottatt flere bekymringsverdige tilbakemeldinger fra tidligere volds ofre. Det er på tide å rydde opp i dagens regelverk som til dels kan få meget urettferdige og uheldige utslag.

Utgangspunktet er at det er voldsutøveren som er ansvarlig for erstatningskrav. Forslagsstillerne er helt enige i at voldsutøveren selvsagt skal være økonomisk ansvarlig for sine egne handlinger. Problemet i praksis er allikevel at den typiske voldsutøver ofte har en uryddig økonomi og lav betalingssevne. Dette har flere aspekter ved seg.

Voldsofferet blir for det første tvunget til selv å måtte forholde seg til inndrivelsen av egen erstatning, og dermed indirekte sin tidligere overgriper. For forslagsstillerne er det åpenbart at dette medfører en betydelig og unødig tilleggsbelastning for et tidligere volds offer. For det andre vil gjerningspersonens dårlige økonomi i mange tilfeller medføre at volds ofre aldri vil få utbetalt sin rettmessige erstatning. Per 2013 skylder volds menn over 1 mrd. kroner i volds offererstatning. Det eksisterer dessverre ikke statistikk på hvor stor andel av dette som er gjeld til staten eller ofre, men det enorme tallet tyder på at behovet er stort.

Man har også flere saker med ukjent gjerningsmann. I disse tilfellene vil det ikke være noen person å rette et erstatningskrav mot. Da er man ofte helt av-

hengig av en adekvat volds offererstatning for å unngå økonomisk ruin som følge av voldens ettervirkninger.

Forslagsstillerne vil igjen understreke at det er gjerningspersonen som er fullt ut ansvarlig for de økonomiske konsekvensene av sine handlinger. Staten bør derfor, etter at volds offererstatning er betalt ut til offeret, føre en konsekvent og tøff tilbakekrevningspolitikk overfor gjerningspersonen.

Ordningen med volds offererstatning trådte i kraft 1. april 1975, og var i perioden 1975–2001 hjemlet i forskrift. Det var først etter vedtakelsen av volds offererstatningsloven i 2001 at volds ofre fikk et rettskrav på volds offererstatning, og erstatningsgrensen ble hevet vesentlig. Volds ofre før 2001 hadde bare mulighet til å få dekket inntil 200 000 kroner av staten, mens resten måtte inndrives privatrettslig.

I perioden 2001–2008 var de materielle reglene for erstatning også mer restriktive enn i dag. Hovedforskjellen fra denne perioden og dagens ordning var at man mellom 2001 og 2008 måtte anmelde forbrytelsen «uten unødig opphold». Dette medførte at mange i denne perioden helt mistet retten til volds offererstatning som følge av for sen anmeldelse, noe som ikke ville skjedd om man la dagens regelverk til grunn.

Mellom 2001 og 2009 var erstatningsgrensen 20 G, mens den etter 1. januar 2009 ble doblet til 40 G. Dette får den meget uheldige konsekvens at to volds ofre på samme nyttårsfest i praksis kan få 100 prosent forskjell i volds offererstatning, selv om skadeomfanget var det samme i begge tilfeller. Slike tilfeldige utslag bør så langt som mulig forsøkes unngått når det handler om tiltak som har så massiv innvirkning på uskyldige enkeltpersoners liv. Forslagsstillerne mener det er liten grunn til å la være å benytte seg av muligheten til å gi begunstigede lover

tilbakevirkende kraft i dette tilfellet, og forstår mange ofres frustrasjon med ordningen.

Fra og med 1. januar 2011 ble voldsoffererstatningen hevet til 60 G. Forslagsstillerne var pådrivere for denne endringen, og mener dette er en meget positiv utvikling. Det burde allikevel være en selvfølge at dette gode tiltaket gis tilbakevirkende kraft. En stor mengde helt uskyldige enkeltpersoner står maktesløse og ruinerte tilbake utelukkende fordi de var uheldige nok til å utsettes for vold på et for tidlig tidspunkt.

Det er også mange mennesker som årlig utsettes for vold uten at kravene for å få innvilget voldsoffererstatning er til stede. Forslagsstillerne mener at alle voldsofre bør ha krav på å få erstatningen forskuttert av staten, ikke bare dem som oppfyller kravene i voldsoffererstatningsordningen. Etter at staten har lagt ut for gjerningspersonens erstatning, forutsettes det at innkrevingen er like konsekvent og effektiv her som ved innkreving av forskuttert erstatning etter voldsoffererstatningsordningen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen umiddelbart fremme lovforslag til endring av voldsoffererstatningsloven. Endringen bør gi alle voldsofre krav på inntil 60 G i erstatning, uavhengig av når forbrytelsen fant sted. De materielle lovkrav for erstatning, inkludert kravet om anmeldelse uten unødig opphold, tilpasses dagens regler.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at staten forskutterer erstatningen for alle voldsofre, også dem som ikke tilkjennes erstatning av kontoret for voldsoffererstatning.

11. april 2013